

SISÄLLYS

Saatteeksi: Moskovan suuret näytösoikeudenkäynnit	11
Lukijalle	15

JOHDANTO-OSA: STALININ VALTAANNOUSU

Leninin sairaus ja seuraajaehdokkaat	19
Leninin testamentti	20
Leninin kuolema ja Stalinin taktikointi	22
VKP(b):n XIV edustajakokous – Stalin loihti esiin lisää oppositioita	23
Trotskilaisten erottamiset ja näytösoikeudenkäynti	24
Buharinin poliittinen tuho – Stalinista yksinvaltiias	26
Uusia näytösoikeudenkäyntejä	28
Viisivuotissuunnitelman tavoitteet ja ongelmat	30
NKP(b):n puoluepuhdistukset	31
Sergei Kirovin murha joulukuussa 1934	32
Kirovin hautajaiset ja syyllisten tuomiot	34
Sisäasiain kansankomissari Genrih Jagoda	36
Stalin varautui vastarintaan	38
Kirovin juttu uudelleen esille	40

ENSIMMÄINEN NÄYTÖS

Yllättävä oikeusjuttu Moskovassa elokuussa 1936.....	45
Neuvostolehdistön kirjoituksia ennen oikeudenkäyntiä.....	47
Helsingin Sanomat reagoi tulevaan oikeudenkäyntiin.....	49
Oikeusistunnon alku.....	49
SYYTÖSKIRJELMÄ 1936	52
Syytettyjen tunnustukset ja kuulustelujen alku.....	73
Pääsyyttäjä Andrei Vyšinski ja ylituomari Vasili Ulrich.....	76
Helsingin Sanomien pääkirjoitus 20.8.1936.....	77
Kuolemantuomioita vaadittiin.....	81
Pravdan pääkirjoitus 20. elokuuta: "Muserrettava matelijat!".....	82
Tuulettaako Stalin puoluettaan perusteellisemminkin?.....	84
Helsingin Sanomat 21.-22.8.	86
Tunnustuksia kaameista attentaattirytyksistä.....	87
"Trotski-Zinovjev-Kamenev-Gestapo".....	88
VALTIONSYYTÄJÄ VYŠINSKIN LOPPUPUHE 22.8.1936	91
Otteita Kamenevin, Zinovjevin ja Smirnovin loppulausunnoista.....	105
TUOMIO 24. ELOKUUTA 1936	109
Pravdan pääkirjoitus 24. elokuuta: "Oikeuden tuomio – kansan tuomio".....	115
Moskovan näytelmä päättyi. Tuomio julistettiin viime yönä.....	117
Trotski vastasi syytöksiin.....	119
Tomskin itsemurha.....	120
Trotskin toimittajille antama haastattelu.....	121
Kuolemantuomiot toteutettiin.....	125
Neuvostoreaktioita.....	126
Helsingin Sanomat 27.8.: "Kuolemantuomio on pantu käytäntöön".....	130
Aikalaiskirja näytösoikeudenkäynneistä.....	131
Öinen teloitus Moskovassa – kaksi versiota.....	134
Entiset menševikkijohtajat: Stalin haluaa tuhota oppositon.....	137
Miten Neuvostoliitto reagoi oikeustoimien jälkeen.....	139
Suurten muutosten NKVD ja uuden oikeusjutun valmistelu.....	142
Uusi stalinilainen perustuslaki 1936 voimaan.....	144
Uuden oikeudenkäynnin kynnyksellä.....	145

TOINEN NÄYTÖS

Buharin erotettu ja luultavasti myös vangittu	149
Uusi perustuslaki ja uusi oikeusjuttu	150
Trotskilais-fasisiset kansanviholliset neuvosto-oikeuden edessä	152
Oikeudenkäynti neuvostovastaista trotskilaiskeskusta vastaan	153
SYYTÖSKIRJELMÄ 1937	156
Kuulustelut alkoivat	170
Moskovan oikeudenkäynnit. Puhdistus jatkuu herkeämättä	182
Moskovan oikeusjutun käsittely alkoi eilen	183
Suomen Sosialidemokraatti ja Helsingin Sanomat 25. tammikuuta	184
Trotskilainen kapitalismin palauttajien joukkio	185
Kansan suuttumuksen ja vihan ankarat aallot	187
Puolueettomalle tuomioistuimelle ilmoittaa Trotski haluavansa paljastaa Stalinin	189
Useita syytettyjä eilen kuulusteltavana – syytetyt jatkavat tunnustuksiaan	190
Moskovan näytelmä jatkuu	191
Trotskilaiset kyyt hävitettävä viimeistä myöten	193
Pjatakovin Oslon-lento vielä selvittelyn kohteeksi	195
Suljettu oikeusistunto	198
VALTIONSYYTTÄJÄ VYŠINSKIN LOPPUPUHE 28.1.1937	200
Puolustuspuheet ja syytettyjen viimeiset lausunnot	221
Syytetty Pjatakovin loppusanat	222
Syytetty Radekin loppusanat	224
TUOMIO 30. TAMMIKUUTA 1937	230
Oikeudenkäynnin loppuvaiheista	237
Tuomioiden täytäntöönpano	238
Miljoonien tuomio	239
Korkeimman oikeuden tuomio – kansan tuomio	241
Trotski väitti syytöksiä mielettömiksi	243
Miksi syytetyt Moskovassa tunnustavat mahdottomimpiakin rikoksia?	244
Aikalaiskirjailija kommentoi	245
Salaperäinen Navašin	247
Näytösoikeudenkäyntien arviointia	248

SALAINEN VÄLINÄYTÖS

Punaisen armeijan vuoro	253
Mihail Tuhatševski	254
Tuhatševski ajautui ongelmiin	256
NKVD tehosti otettaan punaiseen armeijaan	257
Ratkaisevat toimenpiteet	259
Pidätettyjä syytettiin vakoilusta ja valtionpetoksesta	261
Pravda 11. kesäkuuta	262
Moskovan oikeudenkäynti kesäkuun 11. päivänä	263
Pravda 12. kesäkuuta	265
Mitä Neuvosto-Karjalassa kirjoitettiin	267
Helsingin Sanomat raportoi	269
Vorošilovin päiväkäsky	272
Länsilehdistön kirjoituksia	273
Trotskin kannanotto	275
Stalinin uudet kenraalit, shakkinappuloita Neuvostoliiton valtapelissä	276
Tuhatševskin murhan merkitys	278
Varsinainen massapuhdistus tehostui	280

KOLMAS NÄYTÖS

Kolmas näytösoikeudenkäynti	285
Pravda 2.3.1938: "Ei armoa trotskilais-buharinilaisille bandiiteille!"	285
Oikeudenkäynti oikeistolaisten ja trotskilaisten yhtymää vastaan	287
SYYTÖSKIRJELMÄ 1938	288
Moskovan uusin prosessi	315
Suomen Sosialidemokraatti oikeudenkäynnin alkaessa	318
Eurooppalaiset lehdet: "Kuolemantuomiot langetettu jo ennakolta"	320
Miten syytettyjen kuulustelut etenivät	321
Pravda (3.3.): Oikeistolais-trotskilaisen blokin hirviömäiset tuhotyöt	328
Dramaattinen alku Moskovassa	329
Krestinski luhistui ja "tunnusti" kiellettyään ensin syyllisyytensä	330
Krestinskin tapauksesta laajemmin	332
Krestinskin kuulustelu	336
Krestinski tunnusti, Vyšinskin painostus vaikutti	337
Ivanovin ja Buharinin kuulustelut virallisen pöytäkirjan mukaan	338

Pravda: "Halveksitut synnyinmaan kauppiaat"	342
Trotsky vastasi syytöksiin.....	344
Kaameita tekoja Jagodan, entisen NKVD:n päällikön tilillä	346
"Proletaarinen humanismi" loistossaan	348
"Tuhatsjevskin haamu"	349
VALTIONSYÖTTÄJÄ VYŠINSKIN LOPPUPUHE 11.3.1938	352
Pravda 12.3.: "Kuolema fasistivakoilijoille"	376
19 kuolemantuomiota vaati ylisyyttäjä Vyšinski	377
Syytettyjen viimeiset lausunnot 12.3.	380
Otteita syytetty Krestinskin loppulausunnosta	380
Otteita syytetty Rykovin loppulausunnosta	382
Otteita syytetty Buharinin loppulausunnosta	383
Otteita syytetty Jagodan loppulausunnosta	387
TUOMIO 13. MAALISKUUTA 1938	390
Pravda: "Tuomioistuimen tuomio – kansan tuomio"	398
18 kuolemantuomiota.....	399
Jarno Pennasen artikkeli Kirjallisuuslehdessä 2/1938	400
NKP(b):n stalinilainen historiateos 1938	405
Trotskyin murha 1940	408
Leniniläisten ja muiden uhrien kohtalo	410
Teoksessa esiintyviä tärkeimpiä lyhenteitä ja käsitteitä	412
Lähdekirjallisuutta	414